

Panium — On Sany##

*Milletleriň Döreyşi we Ýykylyşy: 144,000-iň Möhürlerişi we Daniýel
11:10–16-nyň Gizlin Pygamberlik Taryhy*

Jeff Pippenger
2025-04-16

On birinji we on ikinji aýatlarda esasy tema günortanyň patyşasynyň göterilişi we ýykylyşydyr; edil şonuň ýaly-da, ikinji aýatda soňky prezidentde şekillendirilen Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň soňky göterilişi we ýykylyşy, şeýle hem aždarha güýjüniň ýer yüzündäki soňky wekili; üçünji we dördünji aýatlarda şekillendirilen Birleşen Milletler Guramasynyň soňky göterilişi we ýykylyşy. Başinji aýatdan dokuzynjy aýada çenli papalyk güýjüniň 538-nji ýyldan 1798-nji ýyla çenli bolan taryhy görkezilýär. 538 papalyk güýjüniň kuwwatlanmagyny belleýär, 1798 papalygyň ölümlü ýarasyny belleýär, şonuň üçin başinji aýatdan dokuzynjy aýada çenli janawaryň soňky göterilişini we ýykylyşyny görkezýär. Onunjy aýat 1989-njy ýyly ozalky Sowet Soýuzynda şekillendirilişi ýaly günortanyň patyşasynyň ýykylyşy hökmünde belleýär.

“Herekete gelen sahna çykan her bir millete, ýer ýüzünde öz ornuny eýelemäge rugsat berildi; şunda onuň ‘Gözegçi we Mukaddes Olan’ tarapyndan kesgitlenen maksady ýerine ýetirip-etmejekdigi görünmelidi. Pygamberlik dünýäniň beýik imperiýalarynyň — Wawilon, Midiýa-Pars, Gresiýa we Rimiň — ýüze çyksyny hem-de ýykylyşyny yzarlady. Bularyň her biri bilen, güýji pesrāk bolan milletlerde bolşy ýaly, taryh gaýtalandy. Olaryň her biriniň synag döwri boldy, her biri şowsuzlyga uçrady, onuň şöhraty solup gitdi, gudraty elden gitdi, we onuň ornuny başga biri eýeledi....”

“Mukaddes Ýazgylaryň sahypalarynda aýdyň görkezilişi ýaly, halklaryň göterilişinden we ýykylyşyndan olar diňe daşky we dünýewi şöhratyň nähili bihuda zatdygyny öwrenmelidirler. Bütün güýji we ajaýyplygy bilen, dünýämyz şol wagtdan bäri şoňa meňzeşini görmedik Wawilon — şol döwrüň adamlaryna şeýle berk we dowamly bolup görünen güýç we ajaýyplyk — nähili doly ýok bolup gidipdir! ‘Ot-çöpiň gülü’ ýaly ol heläk boldy. Hudaýy öz binýady etmän duran zatlaryň hemmesi şeýle heläk bolýar. Diňe Onuň maksady bilen baglanyşykly bolan we Onuň häsiýetini beýan edýän zat dowam edip biler. Onuň ýörelgeleri dünýämyzyň tanaýan ýeke-täk sarsmaz zatlarydyr.” Education, 177, 184.

On birinji we on ikinji aýatlar Russiýa arkaly şekillendirilýän günortanyň şasynyň soňky ýokary galşyny we ýykylyşyny görkezýär. On üçünji aýatdan on başinji aýada çenli bolsa Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň soňky ýokary galşy we ýykylyşy görkezilýär. On birinji babyň tutuş pygamberlik beýany patyşalyklaryň ýokary galşy we ýykylyşy gurluşynyň üstünde gurlandyr. Pygamberligi öwrenýän adam on birinji babyň pygamberlik habaryny dogry bölüp aýyrmaga her hili mümkinçiligiň bolmagy üçin bu hakykaty göz önünde tutmalydyr.

Danyýlyň on birinji baby boýunça düýpli garaýyş, onuň patyşalyklaryň galşy we ýykylyşy baradaky gaýtalanyň gelýän şekillendirmelerden ybaratdygydyr. Uýa Waýt: “Şeýdip, Med-Pars patyşalygy, şeýle hem Grek we Rim patyşalyklary heläk boldy” diýende, ol “Grekistan”-y aagondarha,

“Rim”-i wagşy haýwan, “Med-Pars”-y bolsa ýalan pygamber hökmünde kesgitleýär. Ol soňky ýer ýüzündäki patyşalygyň ahyrky galşyny we ýykylşyny kesgitleýär; bu patyşalyk aagondarhadan, wagşy haýwandan we ýalan pygamberden ybarat bolup, olaryň galşy Ýekşenbe kanunynda başlanýar we Ylham 16:12–21-iň ýerine ýetmeginde dünýäni Armageddona alyp barýar. Ol Hudaýyň halkyny “Mukaddes Ýazgynyň sahypalarynda aýdyň görkezilişi ýaly milletleriň galşyna we ýykylşyna” gönükdirýär; bu bolsa “diňe daşky we dünýewi şöhratyň nä derejede bihudadygyny öwrenmek” üçin ulanylmaly garaýyşdyr.

“Diňe daşky we dünýäwi şöhratyň näderejede bihudadygyny öwrenmegimiz” zerurdyr, çünki şeýlelikde “esas hökmünde Hudaýa daýanmaýan her bir zadyň ýok bolýandygyna” has çuň düşüňäris. Şonuň üçin, Hudaýyň seniň esasyň bolmagy ýa-da bolmazlygy ýaşaýyş bilen ölümiň meselesidir. Pikiriň ösüşiniň şol nokadynda Sister White soňra Hudaýyň seniň esasyň bolmagynyň nämäni aňladýandygyny şeýle diýmek bilen kesgitleýär: “Diňe Onuň maksady bilen berk baglanyşykly bolan we Onuň häsiýetini beýan edýän zat dowam edip biler.” Ol ýaňy Hudaýyň esasynda bolmadyk her bir zadyň ýok bolýandygyny düşündirdi, hem-de esasyň üstünde gurlan zadyň iki taraplaýyn ölçegi hökmünde bir zadyň “Onuň maksatlary bilen berk baglanyşykly bolmagy” we “Onuň häsiýetini beýan etmegi” görkezilýär. Onuň häsiýeti Onuň esasydyr.

Soňra ol şol abzasynyň jemleýji sözleminde şeýle diýýär: “Onuň ýörelgeleri biziň dünýämiziň bilýän ýeke-täk sarsmaz zatlarydyr.” Hudaýyň häsiýeti Onuň ýörelgeleridir, Onuň ýörelgeleri bolsa Onuň häsiýetini beýan edýär. Adamzadyň ähli zatlaryň binýady hökmünde Hudaýa nähili gatnaşyk etmegi ýaşaýyş-ýa-da-ölüm meselesidir. Men Daniel kitabyň on birinji babyndaky düýpli gurluşyň patyşalyklaryň galşy we ýykylşy baradaky beýanyň üstünde gurlandygyny öňe sürýärim. Ylhamyň bize dogry öwreniş görnüşini habar berýän bir bölegi bar.

“Taryhy öwrenmegiň ýazgarylmalý däl bir görnüşü bar. Mukaddes taryh pygamberleriň mekdeplerindäki okuwlaryň biridi. Onuň milletler bilen eden muameleleriniň ýazgysynda Ýehowanyň yzlary görkezildi. Şeýlelikde, biz hem şu gün ýer ýüzüniň milletleri bilen Hudaýyň eden işlerine garamalydyrys. Biz taryhda pygamberligiň ýerine ýetmegini görmelidiris, beýik özgertme hereketlerinde Ylahy tagduryň işleyşini öwrenmelidiris we uly dawanyň ahyrky çaknyşygy üçin milletleriň bir ýere jemlenmeginde wakalaryň ösüşine düşünmelidiris.” The Ministry of Healing, 441.

Taryhy mukaddesleşdirilen görnüşde öwrenmek, Ýer ýüzündäki halklar bilen Hudaýyň nähili iş salýandygyna, şeýle hem Hudaýyň Öz reforma hereketlerini Öz ylahy tertibi boýunça nähili ýolbaşçylyk edendigine garamak arkaly kesgitleýär; şonuň üçin mukaddesleşdirilen taryh, öwrenişniň daşarky we içki ugruny öz içine alýar. Hudaýyň pygamberlik Sözüni tassyklamakda taryhy ulanmagyň maksady, şol pygamberlik taryhyny “uly dawadaky ahyrky çaknyşyk üçin halklaryň hatara düzülmeginde wakalaryň ösüşine düşünmek” maksady bilen ulanmakdyr. Waýt uýadan alnan öňki abzas, “patyşalyklaryň ýokarlanmagy we ýykylmagy” bilen aňladylýan binýat gurluşyna esaslanýan mukaddes taryhyň pygamberlik nusgasyny gurmaýyň zerurlygyny örän aýdyň düşündirýän beýanyň içinden alnypdy.

„Hristian gullugyna taýýarlyk hökmünde köpler taryhy we ylahyýetçilik ýazgylary barada giňişleýin bilim edinmegi zerur hasap edýärler. Olar bu bilimiň Hoş Habary öwretmekde

özlerine kömek etjekdigini çak edýärler. Emma adamlaryň pikirlerini zähmet çekip öwrenmek, olaryň gullugyny güýçlendirmekden beter, ony ejizledýär. Taryhy we ylahyýetçilik maglumatlaryndan doly agyr tomlar bilen doldurylan kitaphanalary görenimde, şeýle pikir edýärin: Näme üçin çörek bolmadyk zat üçin pul sarp etmeli? Ýahýanyň altynjy baby bize şeýle eserlerde tapylyp bilinjek zatlardan has köpräk zady aýdýar. Mesih şeýle diýýär: ‘Men ýaşayyş Çöregidirin; Maňa gelyän hiç haçan aç bolmaz; Maňa iman edýän hiç haçan suwsamaz.’ ‘Men gökden inen diri Çörekdirin; kim bu Çörekden iýse, ol baky ýaşar.’ ‘Maňa iman edýäniň baky ýaşayyşy bardyr.’ ‘Size aýdýan sözlerim ruhdur we ýaşayyşdyr.’ Ýahýa 6:35, 51, 47, 63.“

Taryhy öwrenmegiň ýazgarylmalý däl bir görnüşi bar. Mukaddes taryh pygamberler mekdeplerindäki öwrenilýän dersleriň biridi. Milletler bilen eden gatnaşyklarynyň ýazgysynda Ýehowanyň yzlary görünýärdi. Şonuň ýaly-da, biz hem bu gün Hudaýyň ýer ýüzüniň milletleri bilen eden gatnaşyklaryna seretmelidiris. Biz taryhda pygamberligiň hasyl bolşuny görmelidiris, beýik özgertme hereketlerinde Ylahy Tagdyryň işleyşini öwrenmelidiris we uly dawadaky ahyrky çaknyşyk üçin milletleriň hatara düzülmeginde wakalaryň ösüşine düşünmelidiris.

Şeýle okuw ýaşayşa giň, hemmetaraplaýyn garaýyşlar berer. Ol bize onuň gatnaşyklaryna we özara baglylyklaryna, jemgyýetiň we milletleriň beýik doganlygynda nähili ajaýyp görnüşde biri-birimize baglanyşandygymyza, şeýle hem bir agzanyň zulum astyna alynmagynyň we peseldilmeginiň nähili uly derejede hemmeler üçin ýitgi aňladýandygyna belli bir derejede düşünmäge kömek eder.

“Emma, adatça öwrenilişi ýaly, taryh adamyň gazananlary, onuň söweşdäki ýeňişleri, häkimiýete we beýiklige ýetmekdäki üstünligi bilen meşgullanýar. Adamzadyň işlerinde Hudaýyň işjeňligi gözden salynýar. Milletleriň ösüp-örňeýişinde we pese gaçmagynda Onuň maksadynyň amal bolşuny az adam öwrenýär.

“Şeýle hem, uly möçberde, öwrenilişi we öwredilişi ýaly teologiýa, diňe adam çaklamalarynyň ýazgysydyr; ol bolsa diňe ‘bilimsiz sözler bilen maslahaty garaňkyratmaga’ hyzmat edýär. Juda köp halatlarda bu köp kitaplary toplamagyň sebäbi akyl we jan üçin iýmit gazanmak islegi däl-de, eýsem pelsepeçiler we teologlar bilen tanyş bolmak hyjuwy, hristiançylygy halka alymçylykly sözler we tezisler arkaly hödürlemek islegidir.

Ýazylyan kitaplaryň hemmesi mukaddes durmuşyň maksadyna hyzmat edip bilmez. «Menden öwreniň» diýip, Beýik Mugallym aýtdy, «boýundyrygymy öz üstüňize alyň», «mynasybetliligimi we pesgöwünliligimi öwreniň». Siziň akyl taýdan tekepbirligiňiz ýaşayyş çöreginiň ýetmezçiliginden heläk bolup barýan janlar bilen gatnaşyk etmegiňizde size kömek etmez. Bu kitaplary öwrenmegiňizde siz olara Mesihden öwrenmeli bolýan amaly sapaklaryňyzyň ornuny eýelemäge ýol berýärsiňiz. Bu öwrenişiň netijeleri bilen halk iýmitlendirilmeýär. Akyl üçin şeýle ýadaw ediji bolan gözlegleriň juda az bölegi adamy janlar üçin üstün gazanýan bir işçi bolmaga kömek edýän zady berýär.

Halasgär garyplara Hoş Habary wagyz etmek üçin geldi. Luka 4:18. Ol öz taglymatynda iň ýönekeý sözleri we iň aýdyň nyşanlary ulandy. Şeýle hem, «ýönekeý halk Ony höwes bilen

diňledi» diýilýär. Mark 12:37. Şu wagt üçin Onuň işini etmäge çalyşýanlara Onuň beren sapaklaryna has çuň düşünje zerurdyr.

“Diri Hudaýyň sözleri ähli bilimiň iň beýigidir. Halka hyzmat edýänler ýaşayyş çöreginden ýímelidirler. Bu olara ruhy güýç berer; şonda olar adamlaryň ähli toparlaryna hyzmat etmäge taýýar bolarlar.” The Ministry of Healing, 441–443.

Uayt uýait şeýle-de, patyşalaryň öz saýlawlaryna görä patyşalary tagta çykarmakda we tagtdan düşürmekde Hudaýyň güýjüniň iş ýüzüne çykyşyny ykrar etmegiň taryhy öwrenmegiň hakyky pelsepesidigini anyk kesgitleýär.

Halklaryň taryhynda Hudaýyň Sözüni öwrenýän adam ylahy pygamberligiň göni ýerine ýetmesini görüp biler. Ahyrsoňy dargap we kül-owram bolup giden Babil, abatlyk-dowamat döwründe onuň hökümdarlary özlerini Hudaýdan garaşsyz hasap edip, öz şalygynyň şöhratyny ynsan gazanyşyna degişli edendikleri sebäpli ýok bolup gitdi. Mady-Pars döwleti Gögüň gazabyna duçar boldy, sebäbi onda Hudaýyň Kanuny aýak astyna alnypdy. Halkyň örän uly köplügiňiň ýüreginde Rebden gorky üçin ýer ýokdy. Erbetlik, küpür, we ahlak taýdan bozulma höküm sürýärdi. Ondan soň gelen patyşalyklar bolsa has-da pes we bozukdy; olar ahlak gymmatynyň derejesinde barha aşaklap, has hem peslige çökdüler.

Ýerdäki her bir hökümdaryň amala aşyran häkimiýeti Gök tarapyndan berilýär; we şeýdip özüne bagyşlanan bu güýji nähili peýdalanýandygyna onuň üstünligi baglydyr. Her birine ylahy Gözegeçiniň sözi şudur: «Sen Meni tanamadyk bolsaň-da, Men seni guşakladym». Işaya 45:5. Şeýle hem gadymda Nebukadnesara aýdylan sözler her biri üçin durmuş sapagydyr: «Günäleriňden dogrulyk bilen, etmişleriňden bolsa garyplara rehimdarlyk görkezmek arkaly ýüz öwür; belki, bu seniň asudalygynyň uzalmagyna sebäp bolar». Daniel 4:27.

Bu zatlara düşünmek,—“adillik bir milleti beýgeldýär” diýeniňe düşünmek; “tagt adillik bilen berkarar edilýär” we “rehim bilen saklanýar” diýeniňe düşünmek; “patyşalary aýyran we patyşalary goýýan” Onuň gudratynyň ýüze çykyşynda bu ýörelgeleriň amal edilşini tanamak,—ine, taryhyň pelsepesine düşünmek şudur. Süleyman timsallary 14:34; 16:12; 20:28; Daniýel 2:21.

“Muny diňe Hudaýyň sözüniň özünde aýdyň beýan edilýär. Bu ýerde, halklaryň hem-de şahslaryň güýjüniň, olary ýeňilmez ýaly edip görkezýän mümkinçiliklerde ýa-da serişdelerde däldigi görkezilýär; ol olaryň öwünilýän beýikliginde hem tapylmaýar. Olaryň güýji, Hudaýyň maksadyny nähili wepalylyk bilen ýerine ýetirýändikleri bilen ölçelýär.” Prophets and Kings, 501, 502.

On birinji we on ikinji aýatlardaky tema günortanyň patyşasynyň ýokarlanmagy we pese gaçmagydyr, emma has möhümi, bu aýatlar ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegini hem-de onunjy aýatda şekillendirilişi ýaly, soňuň wagtynda 1989-njy ýylda başlanan üç synagyň ikinjisini belleýär.

Şol möhürleniş Danyýeliň arslanlaryň inindäki ýagdaýy, otly peçdäki üç wepadar, Danyýel bilen şol üç wepadaryň ikinji bapda haýwanlaryň keşbi baradaky Nebukadnesaryň düýşüne düşünmek üçin dogra etmegi, Danyýeliň dokuzynjy bapda Lewiler kitabynyň ýigrimi altynjy bapdaky

dogasyny etmegi, bilimiň artmagyna düşüňýän akyldarlar, Zekerýa kitabyňyň üçünji babynda Ýeşuwanyň günäsinin aýrylmany, dördünji bapda Zerubbabel, Ýusubyň Müsürde ikinji hökümdar bolmagy, şagirtleriň Pentikostdan öň on günläp ýokarky otagda bolmagy, Milleritleriň Exeter çadyr ýygnaýyndaky ýagdaýy, Lazaryň Şanly Girişde ýörişi öňdebaryjy bolup alyp barmagy we Ylham kitabyňyň ýedinji babyndaky ýüz kyrk dört mün bilen şekillendirilýär.

On birinji aýat 2014-nji ýylda, Ukrain söweşiniň başynda geldi; 2023-nji ýylyň iýulynda bolsa Hudaýyň halkynyň “agardylýan” görsel synagy başlandy. On birinji babyň başynjy setiri on üçden on bäşe çenli aýatlardyr.

Bäşinji Setire Umumy Gözegçilik

Çünki demirgazyk patyşasy yzyna geler we öňküsinden has uly goşun ýygna; hem-de birnäçe ýyldan soň hökmany suratda uly goşun we köp baýlyk bilen geler. Şol döwürlerde günorta patyşasyna garşy köpler galkar; seniň halkyňdaky zorlukçylar hem bu görüşü berkitmek üçin özlerini beýgeldiler, ýöne ýykylarlar. Şeýlelikde demirgazyk patyşasy gelip, gabaw depesini salar we in berk gala şäherlerini basyp alar; günortanyň goşunlary-da, onuň saýlanan halky-da garşy durup bilmez, garşy durmaga hiç hili güýç bolmaz. Daniel 11:13–15.

Bu aýatlar b.e. öň 200-nji ýylda ýerine ýetdi we olar garşy duran patyşalary hem-de olaryň ýaranlyklaryny öz içine alýan Panium söweşini görkezýär; şol bir wagtyň özünde-de bu aýatlar taryhyň, butparaz Rimiň ilkinji gezek Danieliň on birinji babyndaky taryha öz täsirini girizen nokadydyr. Bu aýatlar Mukaddes Kitap pygamberligindäki altynjy patyşalygyň soňky görerilişini we ýykylşyny, şeýle hem Mesihniň Kesariýa Filipä baryp görmegi bilen baglanyşykly Mukaddes Kitap taryhyny öz içine alýar; şol ýerde Petrus ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegini ýerleşdirýär. Bu taryh on ikinji babyň “päklenmek, ak bolmak we synalmakdan” ybarat bolan üç synagynyň üçünjisiniň gelmegi bilen ýüz kyrk dört münüň möhürlenmeginiň nusgasy bolup hyzmat edýär.

Bu üç aýat Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda Ýekşenbe kanunynyň görkezilýän on altynjy aýata alyp barýar. Exeter çadyr ýygnaýy 1844-nji ýylyň 17-nji awgustynda tamamlananda, paýhasly gyzlar Gijäniň Ýarysyndaky Gykylygyň habaryny Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň gündogar deňiz kenary boýunça altmyş alty günüň dowamynda ýaýratdylar. Ähli gyzlaryň oýanýan, bir toparyň bolsa ýagsyz galýan we munuň kesgitleýän ähli zatlarynyň ýüze çykýan bir döwri bar. Simon Barjona ady Petrus diýip üýtgedilende, ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegi alamatlandyrylýar. Şol pursatdan başlap Isa şagirtlere haç bilen baglanyşykly wakalar hakda öwretmäge başlady.

Haç synag möhletiniň tamamlanmagynyň nyşanydyr, hem-de Ýahýa Çokundyryjy tarapyndan öňden nusgalaşdyrylan, ol hem öz gezeginde Ylýas tarapyndan nusgalaşdyrylan William Miller, Ýahýa Çokundyryjy bilen Ylýasyň edişleri ýaly, “synag möhletiniň tamamlanmagy bilen baglanyşykly wakalary” beýan etmek üçin galdyryldy. Ýahýa muny şeýle aýtdy.

Emma ol köp Fariseýleriň we Saddukeýleriň onuň çokundyrylyşyna gelýändigini göreňde, olara şeýle diýdi: “Eý ýylan nesli, geljek gazapdan gaçyp gutulmagyňyzy size kim duýdurdy?” Matta 3:7.

Ilyas muny şeýle diýdi.

Soňra Ahap Aşera bagyşlanan jeňneligi hem ýasady; Ahap özünden öň bolan Ysraýyl patyşalarynyň hemmesinden hem beter Ysraýyl Hudaýy Rebbiň gaharyny getirmek üçin erbetlik etdi. Onuň günlerinde Beýtelli Hiýel Ýerihony täzedan gurdu: onuň binýadyny ilkinji ogly Abiramyň hasabyna goýdy, derwezelerini bolsa iň kiçi ogly Segubyň hasabyna dikdi; bu, Nunyň ogly Ýeşuwanyň üsti bilen Rebbiň aýdan sözüne görä boldy. Soňra Gilead ýaşajylaryndan bolan Tişbeli Ýlýas Ahaba şeýle diýdi: Öňünde gulluk edip duran Ysraýyl Hudaýy Rebbiň janly bolşy ýaly, meniň sözüme görä bolmasa, bu ýyllarda ne çygy düşer, ne-de ýagyş ýagýar. 1 Patyşalar 16:33–17:1.

Hanym Waýt, häzirki döwürdäki bir reformaçy hökmünde William Milleriň işi barada şeýle diýdi:

“Adamlaryň öz howp-hatarlaryna oýandyrylmagy; synag möhletiniň tamamlanmagy bilen baglanyşykly dabaraly wakalara taýýarlanmak üçin olaryň herekete getirilmegi zerurdy.” The Great Controversy, 310.

Danyýeliň on birinji babyndaky soňky alty aýat “synag möhletiniň tamamlanmagy bilen baglanyşykly wakalary” aňladýar. Şol wakalar ahyrzamanyň döwründe, 1989-njy ýylda, açylyp görkezildi we olar aýdyň äşgär edildi.

“Halasgär Isanyň haça çüýlenmeginden öň Halasgär Öz şägirtlerine Özüniň öldürilmelidigini we guburdan direlmelidigini düşündirdi, hem-de perişdeler Onuň sözlerini olaryň aňlaryna we ýüreklerine siňdirmek üçin gatnaşýardylar. Emma şägirtler rim boýuntyrygyndan wagtlaýyn halas bolşa garaşýardylar, şonuň üçin ähli umytlary jemlenen Şol Zadyň masgaraçylykly ölüm çekmelidigi baradaky pikire çydap bilmeýärdiler. Olar üçin ýatda saklanmaly bolan sözler aňlaryndan çykaryldy; we synag wagty gelende, olary taýynsyz ýagdaýda tapdy. Isa Mesihniň ölümü olaryň ähli umytlaryny edil öňünden duýdurulmadyk ýaly doly weýran etdi. Şeýlelikde pygamberliklerde geljek biziň önümizde edil Mesihniň sözleri arkaly şägirtleriň önünde açylyşy ýaly aýdyň açylýar. Synag möhletiniň tamamlanmagy bilen bagly wakalar we külpet wagty üçin taýýarlyk işi aýk görkezilendir. Emma köplük bu möhüm hakykatlara, edil olar hiç haçan aýan edilmedik ýaly, düşünmeýär. Şeýtan olary gutulyşa akyly etjek her bir täsiri alyp gitmek üçin nobata durýar, we külpet wagty olary taýynsyz tapar.” Beýik Jedel, 595.

Bu, Panium bolan Kaýsariýa Filipisinde, on üçünji aýatdan on başinji aýada çenli, Mesihniň Öz şägirtlerine haç barada öwretmäge başlan ýeridi; şeýlelikde bu, 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabryna çenli bolan Exeter lager ýygynagynyň taryhyny nusgalaýardy. Ýüz kyrk dört müňüň özgerdiş hereketiniň başynda “merhemet möhletiniň tamamlanmagy bilen baglanyşykly wakalar” açylyp görkezildi, we ýüz kyrk dört müňüň hereketiniň ahyrynda “merhemet möhletiniň tamamlanmagy bilen baglanyşykly wakalar” kyrkynjy aýadyň gizlin taryhynyň içinde açylyp görkezilýär.

“Şu gün, İlyasın we Çokundyryjy Ýahýanyň ruhy hem gudraty bilen, Hudaý tarapyndan bellenen habarçylar höküm astyndaky dünýäniň ünsüni merhemet döwrüniň soňky sagatlary we Patyşalaryň Patyşasy hem Rebleriň Rebi hökmünde Mesih Isanyň peýda bolmagy bilen baglanyşykly tizden-tiz bolup geçjek çynlakaý wakalara gönükdirýärler.” Prophets and Kings, 715, 716.

«Synag möhletiniň tamamlanmagy bilen bagly wakalar» kyrkynjy aýatyň gizlin taryhynda açylan wakalarydyr. Zekarýa kitabynyň üçünji babynda derňew höküminiň ahyrky sahnalary şekillendirilýär. Ylham Zekarýanyň şaýatlygyny Ezeziel kitabynyň dokuzynjy babynda möhürlenlenler bilen birleşdirýär.

Hudaýyň halky ýurtda edilýän nejislikler üçin ah çekip, aglap dur. Olar gözyaş bilen erbetleri Hudaýyň kanunyny tapgyrlaýan howpundan duýdurýarlar, özleriniň günäleri sebäpli bolsa aýdyp bolmajak hasrat bilen Rebbiň önünde peselýärler. Erbetler olaryň hasratyny masgaralaýar, çynlakaý ýalbarmalaryny kemsidýär we olaryň ejizligi diýip atlandyran zatlarýa ýaňsyp garaýar. Emma Hudaýyň halkynyň hasraty we özüni pes tutuşy, olaryň günäniň netijesinde ýitiren güýjüni we häsiýetiniň asyllygyny gaýtadan gazanýandygynyň şübhesiz subutnamasydyr. Olar Mesihä has ýakynlaşýandyklary we gözleriniň Onuň kämil päkligine dikilendigi sebäpli, günäniň aşa günäliligini şeýle aýdyň görýärler. Olaryň toba edişi we özüni peseldişi, Hudaýyň mukaddes kanunyny bozup ýörkä kämillik iddia edýän, aglamaga hiç bir sebäbi görmeýän, Mesihäniň pesgöwünliligini ýigrenýän we özüne bil baglaýan tekepbir ruhlulara garanyňda, Hudaýyň nazarynda ölçegsiz derejede has makbuldyr. Mylakatlylyk we ýüregiň pesgöwünliligi güýç hem-de ýeňiş üçin şertdir. Şöhrat täji haçyň eteginde baş egýänlere garaşýar. Bagtyýar bu aglaýanlar, çünki olar teselli taparlar.

Wepaly, dogra edýänler, diýseň, Hudaý bilen birlikde ýapyk ýagdaýdadyrlar. Olar özleriniň nähili ygtybarly goralýandygyny özlere-de bilmeýärler. Şeýtan tarapyndan iteklenip, bu dünýäniň hökümdarlary olary ýok etmäge çalyşýarlar; emma olaryň gözleri Dotandaky Elişanyň hyzmatkäriniň gözleriniň açylyşy ýaly açylan bolsa, olar Hudaýyň perişdeleriniň öz daşlarynda ornaşandygyny we olaryň nury hem-de şöhraty bilen garaňkylygyň goşunlaryny saklap durandygyny görerdiler.

«Hudaýyň halky Onuň huzurynda janlaryny ezip, ýürek tämizligi üçin ýalbarýan mahaly, olara: “Hapalanan egin-eşikleri çykaryň” diýen buýruk berilýär, hem-de ruhlandyryjy sözler aýdylýar: “İne, Men seniň günäni senden aýyrdym, saňa bolsa täze egin-eşik geýdirerin.” Mesihäniň ak tegmilsiz adalat dony synagdan geçen, synalan, emma wepaly galan Hudaýyň perzentleriniň üstüne geýdirilýär. Äsgersiz görülen galanlar ajaýyp lybaslara geýdirilýärler, mundan beýläk dünýäniň bozuklyklary bilen hiç haçan hapalanmazlar. Olaryň atlary Guzynyň ýaşayşy kitabyny saklanýar, ähli döwürleriň wepaly adamlarynyň arasyna ýazylýar. Olar aldawçynyň hilelerine garşy durdular; aždahanyň güwwüldisi olaryň wepadarlygyny sarsdyrmady. Indi olar azdyryjynyň mekir tilsimlerinden ebedilik howpsuzdyrlar. Olaryň günäleri günäniň döredeniniň öz üstüne geçirilýär. Galanlar bolsa diňe bagyşlanyp, kabul edilmek bilen çäklenmän, eýsem hormatlanylýarlar hem. “Owadan täç” olaryň başlaryna goýulýar. Olar Hudaýa patyşalar we ruhanylar bolmaly. Şeýtan öz aýyplamalaryny öňe sürüp, bu topary ýok etmäge çalyşýan mahaly, görünmeýän mukaddes perişdeler o tarapa-bu tarapa gatnap, olaryň üstüne diri Hudaýyň möhürini basýardylar. Bular Guzy bilen bilelikde Sion dagynda duranlardyr; Atasynyň ady olaryň maňlaýlaryna ýazylgydyr. Olar tagtyň önünde täze aýdymy aýdýarlar, ol aýdymy ýer yüzünden satyn alnan ýüz kyrk dört müňden başga hiç kim öwrenip bilmez. “Bular Guzynyň nirä gitse, onuň yzyna eýerýänlerdir. Bular adamlaryň arasyndan satyn alnyp, Hudaýa we Guza ilkinji miweler boldular. Olaryň agzynda hiç bir hile tapylmady; çünki olar Hudaýyň tagtynyň önünde aýypsyzdyrlar.”»

“Indi Perişdäniň şol sözleriniň doly berjaý bolşy gazanyldy: «Şonuň üçin indi eşit, eý baş ruhany Yehoşua, sen we seniň önünde oturan ýoldaşlaryň; çünki olar täsinlik hökmünde görülen adamlardyr; sebäbi, ine, Men Öz Gulumy — Şahany — çykaryp getirerin». Mesih Öz halkynyň Halasgäri we Azat edijisi hökmünde aýan edilýär. Indi hakykatdan hem galyndylar «täsinlik hökmünde görülen adamlar» bolup durýar, çünki olaryň ýolagçylykdaky gözýaşlary we peseldilişi Hudaýyň hem-de Guzynyň huzuryndaky şatlyga we hormata orun berýär. «Şol gün Rebbiň Şahasy gözel we şöhratly bolar, ýeriň miwesi bolsa Ysraýyldan gutulanlar üçin ajaýyp we gelşikli bolar. Şeýle hem şeýle bolar: Sionda galan we Iýerusalimde galyjy bolan adam mukaddes diýlip atlandyrylar, ýagny Iýerusalimde diri hökmünde ýazylanlaryň her biri».” Testimonies, 5-nji tom, 474–476.

Ylham kitabyndaky bir ýüz kyrk dört mün — Ýezekiliň ýurtda bar bolan nejislikler üçin “ah çekip aglaýanlarynda” “möhürlenýän” toparydyr. Olar Mesihe degişli dogrulyk geýimi hem-de Pýotruň “patyşalar we ruhanylar” diýýänlerini aňladýan ajaýyp baş geýimi berlende möhürlenýärler; olar öň Hudaýyň halky däldiler, emma indi Hudaýyň halky boldular.

Emma siz saýlanan nesil, şa ruhanylygy, mukaddes millet, Öz halkysyňyz; ýagny sizi garaňkylykdan Öz gudratly nuruna çagyran Zatyň şöhratyny ygılan edersiňiz; siz ozal halk dälidiňiz, emma indi Hudaýyň halkysyňyz; siz ozal merhemete gowşmandyňyz, emma indi merhemete gowuşdyňyz. Eý, söýgüli doganlar, size keseki we ýolagçylar hökmünde ýalbarýaryn: janyň garşysyna söweşýän ten höweslerinden saklanyň; beýleki milletleriň arasynda öz ýaşaýşyňyzy päk saklaň; şeýdip, olar sizi ýamanlyk edýänler diýip töhmet atsalar-da, görjek ýagşy işleriňiz arkaly Hudaýy zyýarat günü şöhratlandyrsynlar. 1 Petrus 2:9–12.

Şeýlelik bilen indi, eger siz hakykatdan-da Meniň sesime gulak assaňyz we Ähtimi saklasaňyz, onda ähli halklaryň içinden Maňa mahsus aýratyn hazyna bolarsyňyz; çünki bütin ýer ýüzüsi Meniňkidir. Şeýle hem siz Maňa ruhanylaryň bir patyşalygy we mukaddes bir millet bolarsyňyz. Ysraýyl ogullaryna aýtmaly sözleriň şulardyr. Çykyş 19:5, 6.

Bu ýeriň taryhynyň soňky günlerinde, Hudaýyň Öz buýrukларыny berjaý edýän halky bilen baglaşan ähti täzelenmelidir. «Şol günde Men olar üçin meýdan haýwanlary, asmanyň guşlary we ýeriň süýrenijileri bilen äht baglaşaryn; ýaýy-da, gylyjy-da, urşy-da ýer ýüzünden ýok ederin we olary howpsuzlykda ýatyrarın. Seni Özüm üçin ebedilik nikalaryn; hawa, seni Özüm üçin dogrulykda, adalatda, mähir-söýgüde we rehimetlerde nikalaryn. Hawa, seni Özüm üçin wepadarlykda nikalaryn; sen-de Rebbi tanarsyň».

““Şol günde şeýle bolar, diýýär Reb: Men asmanlary eşiderin, asmanlar hem ýeri eşider; ýer bugdaýy, şeraby we ýagy eşider; olar hem Ýizreýeli eşider. Men ony Özüm üçin ýerde ekerin; rehime eýe bolmadyga rehmet ederin; Meniň halkym bolmadyklara: “Sen Meniň halkymsyň” diýerin; olar hem: “Sen meniň Hudaýymsyň” diýerler.” Hoşea 2:14–23.

““Şol günde,... Ysraýylyň galany, hem Ýakup öýünden aman galanlar,... hakykatda Rebbe, Ysraýylyň Mukaddesine daýanarlar.” Işaya 10:20. ‘Her milletden, her urugdan, her dilden we her halkdan’ bolanlaryň arasynda ‘Hudaýdan gorkuň we Oňa şöhrat beriň; çünki Onuň höküm sagady geldi’ diýen habara şatlyk bilen jogap berjekler bolar. Olar özlerini bu ýere baglaýan

her bir butdan ýüz öwürerler we ‘asmany, ýeri, deňzi we suw çeşmelerini ýaradana sežde ederler.’ Olar her bir çylşyrymly baglanyşykdan azat bolarlar we dünýäniň önünde Hudaýyň rehim-şepagatynyň ýadygärlikleri bolup durarlar. Her bir ylahy talaba boýun bolan bu adamlar perişdeler hem-de adamlar tarapyndan ‘Hudaýyň buýruklaryny we Isanyň imanyny saklaýanlar’ hökmünde tanalarlar. Ylham 14:6–7, 12.”

“‘Ine, günler gelýär, diýýär Reb, ýer sürýän orakça ýetişer, üzüm sykýan bolsa tohum sepyäne ýetişer; daglar süýji şerap damdyrar, ähli depeler eräp gider. Men Öz halkym Ysraýylyň ýesirligini yzyna öwrerin; olar haraba galan şäherleri bina ederler we olarda ýaşarlar; üzüm baglaryny dikerler we olaryň şerabyny içerler; baglar hem ederler we olaryň miwesini iýerler. Men olary öz ýurtlarynda oturdaryn, Özleriniň ýurdum diýip olara beren ýerimden indi hiç haçan goparylyp taşlanmazlar, diýýär seniň Reb Hudaýyň. Amos 9:13–15.’” Review and Herald, 26-njy fewral, 1914.

Ýüz kyrk dört münden ybarat bolan iň soňky saýlanan nesliň möhürlenýän pursatyndan başlap, milletleriň zyýarat günü dowamynda olaryň durmuş ýörelgesiniň (gepleşiginiň) täsiri astynda bolup biljek başga-da milletleriň bardygy aýdyňdyr.

«Ynsan güýji we ynsan gudraty Hudaýyň ýygnaýyny esaslandyrmady, şonuň ýaly-da ony ýok edip hem bilmez. Ýygnak ynsan güýjüniň gaýasyna däl-de, eýsem Asyrlaryň Gaýasy bolan Isa Mesihniň üstünde esaslandyryldy; “we dowzahyň derwezeleri oňa garşy üstün çykmaz.” Matta 16:18. Hudaýyň huzury Öz işine durnuklylyk berýär. “Beglere-de, ynsan ogluna-da bil baglamaň,” diýen söz bize gelýär. Zebur 146:3. “Siziň güýjüňiz asudalykda we ynamda bolar.” Işaya 30:15. Dogrulygyň ebedi ýörelgeleri esasynda gurlan Hudaýyň şöhratly işi hiç haçan puja çykmaz. Ol güýjünden-güje dowam eder; “ne gudrat bilen, ne-de güýç bilen, eýsem Meniň Ruhum bilen bolar, diýýär Hökmürowan Reb.” Zekerýa 4:6.»

„Zerubbabeliň elleri bu öýüň düýbünü tutdy; onuň elleri ony hem tamamlar“ diýen wada gönüden-göni ýerine ýetirildi. 9-njy aýat. „Ýehudalaryň ýaşululary gurdular, Haggai pygamberiň we Iddonyň ogly Zekerýanyň pygamberlik etmekleri arkaly rowaçlandylar. Olar Ysraýylyň Hudaýynyň buýrugyna görä, şeýle hem Pars patyşalary Kiriň, Dariýiň we Artakserksesiniň buýrugyna görä gurup, ony tamam etdiler. Bu öý patyşa Dariýiň höküm süren altynjy ýylynda Adar aýynyň [on ikinji aýyň] üçünjü gününde tamamlanyp gutaryldy“. Ezra 6:14, 15.” Pygamberler we Patyşalar, 595, 596.

On üçünji aýatdan on başınjy aýata çenli aýatlar Ýekşenbe günü baradaky kanun wagtynda Sabat gününü tutýanlar üçin synag möhletiniň tamamlanmagyna alyp barýan pygamberlik wakalaryny aňladýar. Şeýle hem olar Danyýel on ikinji onunjy aýatyndaky üç ädimiň üçünjisini aňladýar. Onunjy aýat “arassalanmadyr”, on birinji we on ikinji aýatlar “agardylmagy” aňladýar, on üçünji aýatdan on başınjy aýata çenli aýatlar bolsa Sabat gününü tutýan päk gyzlaryň “synalýan” lakmus synagyny aňladýar.

Danyýl kitabyndaky içki habar ýedinji bapdan dokuzynjy baba çenli bolan Ulai derýasy baradaky görnüş arkaly, daşky habar bolsa onunjy bapdan on ikinji baba çenli bolan Hiddekel derýasy baradaky görnüş arkaly görkezilýär. On ikinji bap içki hem-de daşky görnüşleriň ikisiniň hem belent nokadydyr we ol ýerde Mesihniň ýüz kyrk dört müňi nähili galdyryandygyny hem-de

arassalaýandygyny görkezýän usul beýan edilýär. Onunjy aýatdan on altynjy aýada çenli bolan aýatlar kyrkynjy aýadyň 1989-njy ýyldan başlap kyrk birinji we on altynjy aýatlardaky Ýekşenbe kanunyna çenli bolan gizlin taryhyny aňladýar. Şol gizlin taryha laýyk gelýän aýatlar on ikinji bapdaky onunjy aýadyň kämil berjaý edilişini görkezýär.

Köpler tämizlener, ak ediler we synalga sezewar bolarlar; emma erbetler erbetlik ederler; we erbetleriň hiç biri düşünmez; emma paýhaslylar düşünerler. Hem gündelik gurbanlygyň aýryljak wagtyndan başlap, we weýran ediji ýigrenji zadyň goýuljak pursatyndan tä bir mün iki ýüz togsan gün bolar. Garaşýan we bir mün üç ýüz otuz baş güne ýetýän adam bagtlydyr.
Daniýel 12:10–12.

Onunjylar onunjy aýat ondan on alty aralygyna düşüňýänler bolup, hem “akyl taýdan”, hem-de “ruhy taýdan” möhürlenlenlerdir; olar kyrkynjy aýatyň gizlin taryhynda görkezilen daşky pygamberlik habaryna düşüňýänlerdir we Ýekşenbe kanunyndan öň şol düşünişe “akyl taýdan” berk ornaşdyrylandylar. “Onunjylar” Ylham kitabynyň on birinji baby we on birinji aýaty arkaly görkezilen içki habar tarapyndan özgerdilenlerdir we olar Ýekşenbe kanunyndan öň şol tejribede berk ornaşandyrlar.

“Akyllylar” — “garaşmak” bilen baglanyşykly “berekedi” kabul edenlerdir; şeýlelikde, ýüz kyrk dört mün adam kämil hem in soňky ýerine ýetme hökmünde on gyzyň pygamberlik nusgasyny doldurýanlar hökmünde belläp geçilýär. Ylham 11:11 2023-nji ýylyň iýul aýynda geldi; şeýlelikde, Daniel bilen Ylhamyň iki şaýat arkaly belleýän, 2023-nji ýylyň iýul aýynda açylan bilim artsynyň ýüz kyrk dört mün adamyň möhürleniş işini kesgitleýän “ahyryň wagty” bellenýär. On bir üstesine on bir ýigrimi iki eder; bu bolsa hudaýlygyň ynsanlyk bilen birleşmeginiň nyşanydyr, hem-de ýüz kyrk dört mün adamy emele getirýän üç basgançakly päkleniş işinden geçýänler Daniel 12:12-de kesgitlenýär; bu bolsa Palmoniniň ýene bir goly hökmünde hyzmat edýär, çünki on iki gezek on iki ýüz kyrk dört müňe deňdir.

Biz bu öwrenişi indiki makalada dowam etdireris.